

בס"ד. יום א' ו' אב תשס"ט

שם:

זמן:

מבחן שבועי בבא מציעא דף צה-קא (י-11)

(א) 1. מאי טעמא לא ילפינן פטורא דבעליו עמו בשואל לענין גניבה ואבידה משבורה ומתה. 2. ומהיכי תיתי לחיוב שואל בגניבה ואבידה להוויא אמינא ולמסקנא. 3. פטור שואל בבעליו עמו לענין גניבה ואבידה איך רצתה הגמ' ללמוד ומאי טעמא לא ילפא. ואיך ילפא במסקנא. 4. מה דין פשיעה בבעלים ומהיכא תיתי. ואיך נפסק להלכה, נמק.

(ב) 1. מה רצתה הגמ' להוכיח מהא דתני שוכר לענין פטור בבעלים, ואיך דחתה. 2. מהיכא רצתה הגמ' להוכיח דלא כר' המנונא, ומהיכא הוכיחה. 3. איך ילפינן מקראי מתי צריך להיות בעליו עמו. 4. האם מספיק מה דילפינן מקראי או דבעינן טעם נוסף, ומדוע.

(ג) 1. כמה ספיקות נסתפקה הגמ' לענין עצם חיוב שואל, ומה הן. 2. שאל מן השותפין ונשאל לו אחד מהן מה נסתפקה הגמ', והאם יש לומר שיפטר לפחות מחצי. 3. מה נסתפקה הגמ' לענין בעליו עמו בנכסי מלוג. 4. האם היכא דפליגי לענין קנין פירות כקנין הגוף שווה בכל האופנים. 5. מה הם הצדדים לענין מנוי שליח לענין בעליו עמו, ומה לענין עבד.

1. "בעל בנכסי אשתו שואל הוי או שוכר", מה הפירוש ולמאי נפקא מינה. פרט ההווה אמינא והמסקנא. 2. בעל בנכסי אשתו מי מעל, באר הספק והצדדים, ומה המסקנה. 3. "א"ל זיל שלים ליה נרגא מעליא", באר הדברים וכמאן הלכה.

1. באלו גווני נסתפקה בהם הגמ' לענין פטור דמתה מחמת מלאכה, ומה נפשט, פרט. 2. מה הציע רבא לשואל להפטר, ואיך יכול המשאיל להתחמק. 3. האם הרב מושאל לתלמידיו או הם לרב. פרט. 4. איזה אופן הביאה הגמ' שהיה נראה שבעליו עמו אך לא היה פטור. ומדוע.

1. מנה את האופנים עליה דברה המשנה לענין הדין ודברים בין השואל למשאיל, ומה הדין. 2. באיזה אופן הקימה הגמ' את המשנה בפשטות ולפי זה מה הקשתה על ר' נחמן. 3. מהיכא גמרינן לדין גלגול שבועה, ומה למדו תוס' מכח לימוד זה. ומה שייך לענינינו. 4. אי אמרינן ברי ושמא ברי עדיף האם סותר לדין המוציא מחברו עליו הראיה. ומדוע.

1. איך הקימה הגמ' לדברי המשנה אליבא דר' נחמן. פרט אליבא דכל השיטות לענין מודה במקצת. ואלבא דרש"י ותוס'.

(ח) 1. האופן שחייבה המשנה שבועה מה הוא, ואיזה שבועה נשבע. 2. כמה בעיות היו לר' אבא בר ממל לענין החלפת המצב משאלה לשכירות ולהיפך. ומה צדדי הבעיות. פרט לרש"י ותוס'. 3. האם אפשר לדייק מדברי ר' אבא בר ממל דשכירות אחר שכירות בוודאי שתהיה המשך.

(ט) 1. שלח הפרה ביד עברו באיזה אופן אוקמוה בגמ' ומאי טעמא הקימו בכהאי גוונא. 2. באיזה אופן מדובר שיד עבר רבו ומשום הכי הווי בעליו עמו. 3. המשאיל חפץ לחברו עד מתי יכול לחזור בו. 4. המשאיל חפץ של הקדש לחברו האם מעל, ואם כן לפי מה מעל. והאם יכול חברו ליהנות מהחפץ לאחר מיכן, ומדוע. 5. האם מצינו לא יצא כך, ואם כן מה החילוק.

(י) 1. לענין מה ילפינן להקדש מתרומה ולענין מה לא ילפינן. 2. באר, "שמין בית סאה". 3. לענין מה נאמר דין זה בסוגיין. 4. מהיכן הוכיחה הגמ' דדין הקדש כדין הדיוט לשמואל, ומה המסקנא. 5. שקולאי תתברי חביתא דמרא איך משלמים.

(יא) 1. באיזה אופן המחזיק בולד פרה הווי מוחזק בה, ומדוע. והיבא מצינו לא כך, ומה החילוק. 2. באיזה אופן אמר סומכוס ממון המוטל בספק חולקין, ובאיזה אופן לא אמר, ובאיזה אופן מדברת המשנה. 3. לרבנן דפליגי אסומכוס ומוקמינן ביד המרא קמא, האם אמרינן כן אף דאיבא חזקה כנגדה, ומדוע.

יב) 1. איך אוקמא הגמ' לדינא דמתניתין לענין עבד גדול או קטן, ומדוע פרט בקצור. 2. איך אפשר לומר דאעבדים ישבעו ולא אקרקע. 3. המוכר זיתיו לקוץ, ועד שקצץ גדלו זיתים למי שייכים, ומאי טעמא.

יד) 1. שטף נהר זיתיו ונתנן בתוך שדה חברו וגדלו למי שייכים הזיתים, פרט ונמק. 2. לענין מה אמר ר' ירמיה "כגון דא צריכה רבה". ומדוע. 3. מה דין היורד לתוך שדה חברו ונטעה שלא ברשותו. 4. מה דין היורד לחורבתו של חברו ובנאה של ברשותו.

יד) 1. המשכיר בית לחבירו באיזה אופן יש חילוק בין ימות החמה לימות הגשמים, ובאיזה אופן אין, ומדוע. 2. מה עשה אותו אדם שלא היה לו היכן לאכסן את חביות היין שקנה, ומה ארע בסוף. ואיך ססקו הדין, ומדוע.

בהצלחה רבה !

תשובות למבחן שבועי בבא מציעא דף צ"ה-ק"א

תשובה א.

1. משבורה ומתה לא ילפינן משום דשאני שבורה ומתה דהוי אונס, וי"ל דדווקא התם פטור בבעליו עמו. וכן לא ילפינן משבויה לחיוב גניבה ואבדה בשואל דהתם שאני מגניבה ואבדה משום דליכא למיטרח ואתווי, ולא דמי לגניבה ואבדה דאפשר למיטרח ואתווי וי"ל דאף בבעליו עימו חייב.
2. בהוה אמינא סברנו לחייב שואל בגניבה ואבדה מק"ו משומר שכר, וליכא למיפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין, כיון דקרנא דשואל עדיפא, אי נמי משום דלסטים מזויין גולן וליכא כפל. ולמסק' ילפינן מוא"ו מוסיף וילמד תחתון מעליון דנלמד השואל מהשומר שכר.
3. הגמ' רצתה ללמוד במה מצינו משומר שכר, ודחתה דמה לשומר שכר שכן פטור באונס. ולמ"ד אמרינן דיו ילפינן מהא דהרי עצם החיוב גניבה ואבדה בשואל ילפינן בק"ו משומר שכר ודיו לבא מן הדין להיות כנידון [ובש"ש גופיה ילפי' משואל ע"י יא"ו מוסיף]. ולמסק' אמרי' דלכו"ע יש ללמוד יא"ו מוסיף וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון.
4. פשיעה בבעלים נחלקו בה רב אחא ורבינא. ויסוד הפלוגתא היא האם כיון דאיכא ואו' מוסיף רק בין שומר שכר לשואל, לשומר חנם לא ילפי', ופשיעה חייב אפי' בבעלים ומינה ילפינן אף לשומר שכר ולשואל, או דלמא דילפי' מסמוכים, ואיכא אף בשומר חנם דחיובו בפשיעה פטור דבעליו עמו. ולהלכה כתבו התוס' דקימ"ל דפטור משום דכל הכא דפליגי רב אחא ורבינא אזלי' כהמיקל, והיינו קולא למחזיק במעות דפטור מלשלם. [נאבל אין להוכיח מהא דבחולין אמר ר' יוחנן דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו וקימ"ל בעלמא כר' יוחנן, משום דאין לדמות ולאו בכל מילתא אמרינן דנדרש לפניו ולפני פניו].

תשובה ב.

1. הגמ' רצתה להוכיח דאילו שומר חנם חייב בבעליו עמו, דהא סתמא דהך ברייתא כר' יהודה דשוכר כשומר שכר, והאי תנא דתני אף מאי דלא מפורש בקרא, הו"ל למתני שומר חנם וכש"כ ש"ש. ודחינן דכר' מאיר אזלא דשוכר כש"ח, ותני שו"ח וכש"כ ש"ש. אי נמי כדמחליף רבה בר רב הונא, ור' יהודה סבר דכש"ח הוי.
2. הגמ' רצתה להוכיח מהברייתא דמבואר דפטור בעליו עמו הוא אפי' הבעלים במקום אחר, וסתמא היינו במלאכה אחרת. ואין לומר דאיירי באותה מלאכה ורק במקום אחר כגון רפיק קמה, דהא מדתני סיפא לרבנותא דכשהבעלים לא היו מעקרא, אפי' היו ממש באותה מלאכה, ליכא פטור בעליו עמו. אף רישא לרבנותא, והיינו דאפי' במלאכה אחרת לגמרי פטור. וכן דחו מהברייתא דמבואר דסגי בעליו עמו בשעת שאלה ולא בעינן משעת שאלה עד שעת שבורה.
3. לר' יאשיה ילפי' מסתירת הפסוקים, דמשמע דרק אם בתרוויהו לא היו הבעלים פטור. ומאי דך משמע דרק בתרוויהו היו הבעלים פטור, וע"כ דאיכא שעה דפוטרת, ואיכא שעה דמחייבת, ומסתברא דשעת השאלה קובעת. ולר' יונתן אף דאין סתירה דהא משמע אף חדא, אבל כיון דבקרא דפטור משמע דבחדא פטור, ובקרא דמחייב משמע דבחדא חייב, אמרינן דבשעת שאלה מיפטר ובשעת שבורה חייב.
4. לא סגי בקראי, דהא איכא למימר אף איפכא, ולהא בעינן לסברא דאזלינן בתר שעת השאלה כיון דמשעה ששאלה נתחייב במוזנותיה. ולר' אשי היינו מדכתיב וכי ישאל איש מעם רעהו, משמע דבשעת השאלה אין רעהו עמו, [נאך בלאו הקרא הו"א דאורחא דקרא הכי].

תשובה ג.

1. שאלה לרבעה מהו כדשיילי אינשי בעינן והא ליכא או דילמא ממונא דמתהני מיניה בעינן והכא הא נהנה ממה ששאל. שאלה ליראות בה עשיר וחשוב שעי"ז יקיפו לו באמנה ואשראי האם צריך שיהנה וישתמש מגוף הממון שמשאל והכא הא לא השתמש בו או דילמא ל"צ שישתמש בו והעיקר שישאל ממון. שאל פרה לעשות בה פחות מפרוטה מהו האם צריך שישתמש בה בשווי פרוטה או דסגי ששאל חפץ השוה פרוטה אע"פ שעושה בו פחות מפרוטה כיון דמ"מ משתמש בו, והוא עצמו שווי של החפץ הוא יותר מפרוטה. את"ל פחות מפרוטה לאו כפרוטה שאל ב' פרות לעשות בהן פרוטה מהו האם אזלינן בתר שואל ומשאל ושאל ממנו חפץ השוה פרוטה לעשות פרוטה או בתר פרות אזלינן ואינו עושה באחת מהן ש"פ. סה"כ 4 ספיקות.
2. האם צריך שכל המשאל יהא שואל לו למלאכה והכא רק חצי משאל נשאל או דסגי אפילו בחצי משאל למלאכה, ואין

- לומר דבחצי וודאי יפטר כדאמרינן בגנב מן השותפין וטבח ומכר והודה לאחד מהן דמודה בקנס פטור וחייב חצי דו"ה לשותף אחד
- דהתם התרבה אפילו חצי דו"ה דסברא הוא שחייב בכך אבל הכא חידוש הוא דפטור בבעלים ואין לך בו אלא חידושו.
3. אשה ששאלה פרה כדי לחרוש בה שדה מילוג ונשאל בעלי הפרה למלאכה אחרת שלא בנכסי מילוג לבעל או אדם ששאל פרת נכסי מילוג מהאשה ובעל האשה נשאל למלאכת השואל האם קנין פירות שיש לבעל בנכסי מילוג הוי כקנין הגוף לעשותו שואל ומשאל או לא. תוס' מבארים דהאי דקתני שאל מהאשה היינו משום שבלעדיה אין רשות להשאל משום רווחא דביתא. אי נמי יש רשות להשאל מן הבעל לבד והכוונה שאל מן הבעל נכסי מילוג של אשתו.
4. תוס' מקשים אמאי לא מיייתנן פלוגתא דתנאי לעני דין יום או יומיים גבי המוכר עבדו ומשייר לעצמו ל' יום שיכול להשתמש בו דפליגי אי קנין פירות שיש למוכר הוי כקנין הגוף או לא, ותיירץ דהתם ילפינן מקראי ולא הוה מצינן למילף להכא. עוד תירצו דשאני התם דהוי כקנין הגוף לחד מ"ד משום דשייר חלק חשוב וגדול ומשום הכי הוי כקנין הגוף אבל הכא איצטריך לפלוגתא דאמוראי לומר אפילו בחלק קטן של קנין פירות.
5. האם אמרינן שלוחו של אדם כמותו או לא ואע"ג דבעלמא וודאי אמרינן שאני הכא משום דכתיב פעמיים "בעליו" ומדמינן לנדרים דכתיב פעמיים "אשה" ואותו מ"ד שסובר שם דאין יכול אפוטרופוס להפר נדריה כשבעלה במדינת הים יסבור גם כאן דאין שלוחו כמותו דאיכא מיעוט. אי נמי סברתו משום דלשון "בעליו ו"אשה" משמע דווקא הוא ולא שלוחו. ולענין עבד מיבעיא לן אי אפילו למ"ד שלוחו כמותו הני מילי שליח דבר מצוה הוא אבל עבד לאו בר מצוה הוא דהא אין לו נכסים שיכול להשאל ולשאל דכל מה שקנה עבד קנה רבו וכתוב "אתם גם אתם" לרבות שלוחכם דומי דאתם וכיון דאינו דומיא דמשלחו לא יוכל להיות שליח או דימלא אפילו למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו לענין בעליו עמו מ"מ עבד יוכל להיות שלוחו משום דיד עבד כיד רבו. והכי פשטינן. (תוס' לקמן מבארים דכל הנידון במקום ששואלים את הבעלים למלאכה והבעלים שולח את עבדו אבל שלח את עבדו עם הפרה להוליכה אי"ז שאלה בבעלים אלא הוי כשאל ב' פרות כדי להשתמש עמהם).

תשובה ד.

1. האם כיון שתקנו לה תחת זה פרקונה הוי רק שוכר או שנקרא שואל. והגמ' תמחה דמאי נפק"מ הא בעליו עמו דאשתו תמיד במלאכתו דחייבת לא ועונה הגמ' דשכר ממנה פרה דאי הוי שואל אז מפקיע שכירות שלא בבעלים ואי שוכר לא מפקיע והגמ' דוחה שתמיד צריך להפקיע ולכן עונה ששכרה פרה מאחר והתחתנה והספק לר' יוסי דמשלם השואל לראשון האם שוכר או שואל.
2. לרש"י האם הבעל מועל כיון שהאשה לא יכולה למעול ולא הקנתה או שהוא לא יכול למעול כלא רצה לזכות באיסור ורק האשה תמעול וזה הגמ' דוחה שאפי' התיירה לא רוצה לזכות ואי' ב"ד הוי לא תקנו שיזכה איסור והמסקנא שבעל מעל לכשיוציא אך לתוס' כל הספק בשנפל קודם הנשואים ועכשיו שנישאה ספק מי עושה עיקר המעשה האם הבעל שנושא או האשה שנישאת.
3. לרש"י התכוון שלא יכול להחזיר השברים אך תוס' תמחה שאפי' גולן מחזיר סובין ולכן פי' דהכוונה לפחות בין השבירה לתשלום לרש"י שם שלא אומרים לו שיכול לשלם סובין אך הגמ' מוסיקה שודאי לא משלם נרגא מעליא ומשלם אפי' השברים דהוא רק שואל ולא קונה בשינוי.

תשובה ה.

1. הסתפקה הגמ' לענין חתול שאכלוהו העכברים. האם חשיב מתה מחמת מלאכה, או דלמא דהוי שינוי שהביאה למקום שיש רבוי עכברים. ופשטו דגברא דנשי קטלוהו לית דין ולית דין, והיינו דלא היה לו ליפול אפי' ביד רבוי עכברים כדרך שאין לגבר ליפול לפני נשים. ואיכא דאמרי דהספק היה בגוונא שאכל עכברים טובא ומת, האם גם הוא משום מלאכה הוא ופטור, ופשטו דלא גרע מאיש שבעל בעילות הרבה ומת, דפטור משום דאזיק אנפשיה, והוא הדין האי שונרא.
2. רבא הציע שיבקש הימנו שבשעת השאלה ישקנו מים [או ישתעבד לו להביא לו מים]. אך יכול המשאל להתחמק ע"י שקודם ישאילנו ואחר כך ישקנו.
3. מסקינן שתלמידי בית מדרשו של הרב שאולין לו בשאר ימות השנה, לפי דמשועבדין לו ללמוד כפי חפצו. אבל ביומי דכלה, אדרבה הרב שאול לתלמידים ללמדם בהלכות הרגל.
4. באופן שנפק לדלויי טעונה בהדיהו סברו דהוי בעליו עמו. אך לבסוף הוברר דיצא לראות שלא ירבו במשא, וכיון דלתועלת עצמו עשה כן ולא לתועלת השואל, לא חשיב בעליו עמו.

תשובה ו.

1. הנידון הוא בגוונא דשאל חצי יום ושכר חצי יום, או שאלה יום ושכרה יום, או שאל אחת ושכר אחת, ומתה, ואם המשאיל ברי דשאלה מתה וחייב באונסין, והשוכר שמא, חייב, ואם השוכר ברי ששכורה מתה ופטור והמשאיל ברי, פטור, ובאופן דהוי ברי וברי ישבע השוכר ששכורה מתה ופטור. ובאופן דהוי, שמא ושמא יחלוקו.
2. בפשטות רישא דמתני' דתני חייב היינו אף כשאין חיוב שבועה בנייהם, וחייב משום דברי ושמא ברי עדיף, וקשיא לר' נחמן דאמר לאו ברי עדיף.
3. מסוטה, שמגלגלים שלא זינתה באירוסין וכו'. ומכח זה למדו התוס' דלא מגלגלים רק כשהנתבע ודאי, ולא שמא ולכך ברישא א"א לגלגל שישבע ששכורה מתה וכן בסיפא שאומר אני יודע וכן למדו שלא מגלגלים בטענת ספק של הנתבע רק שיש סיבה ורגלים לדבר לחשוש ולכך במציעתא שטוען שמא א"א שגלגל.
4. כתבו התוס' דאינו מוכרח דהדין דברי ושמא ברי עדיף סותר לדין דהמוציא מחבירו עליו הראי', דהא ר' יהודה סבר דברי עדיף, ומאידיך קאמר דמאי דאמרינן בב"ק "זה כלל גדול בדין" אתי להמוציא מחבירו עליו הראייה. והיינו משום דדווקא בברי טוב ושמא גרוע אמרינן דברי עדיף. אבל בברי טוב ושמא גרוע, אמרינן דהמוציא מחבירו עליו הראייה.

תשובה ז.

1. רישא דמיירי שהויכוח ביניהם על זמן מיתת הפרה מיירי בב' פרות והמשאיל טוען תרוייהו מתו בעידן שאלה והשואל טוען אחת בזמן שאילה ואידך איני יודע דהו"ל מודה במקצת ומחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם דמתוך שא"י לישבע משלם ובסיפא מיירי בג' פרות ב' שאולות ואחת שכורה והמשאיל תובעו בשנים שמות ואומר שהשאולות מתו והשואל טוען שאחת באמת היתה שאולה והשניה אינו יודע אם היתה שאולה או שכורה דמתוך שא"י לישבע משלם. והייבם לומר שההודאה היא שמתו ומודה שחייב ולא שאומר שקלה דא"כ הו"ל הילך ופטור משבועה. וכן סובר ר' חייא בר יוסף דלא בעינן כפירה בפיקדון כדי להתחייב שבועה דכי כתיב "כי הוא זה" אמלוא כתיב דעירוב פרשיות כתוב כאן ולרש"י בב"ק כופר בפיקדון חייב שבועה ולרבינו תם נהי דכופר בפיקדון פטור משבועה דאינו מעיז מ"מ אם מודה במקצת חייב שבועה ובהכי מיירי והכא נהי דאינו מחוייב שבועה מצד אותה פרה שטוען נאנסה מ"מ מתחייב שבועה מצד מה שמודה ואינו יכול לישבע ומשלם. ולריב"א כל טענה השייכת בפיקדון והיינו שעליה נשבעים השומרים והיינו טענת נאנסו חייבים עליה שבועה אפילו אי הוה לבדה ומשו"ה הוה הכא מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע דהא אומר איני יודע ומשלם. אבל רמי בר חמא מצריך אף כפירה ובלא זה אין לחייבו שבועה דסובר ד"כי הוא זה" נאמר במקומו. ולדידיה מיירי רישא בג' פרות שהמשאיל טוען ששלשתם מתו בזמן שאילה והשואל אומר חדא להדי' (או החזרת. רש"י.) ואידך מתה בזמן שאלה ואידך איני יודע מתה ובלא שהיה כופר בראשונה לא היה מחוייב שבועה והשתא הוה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם, ובסיפא איירינן כשהמשאיל תובעו ד' פרות וטוען שג' שמתו היו שאולות והשואל טוען חדא להדי' מ' אידך מתה והיתה שאולה ואידך מתה ואינו יודע אי היתה שאולה או שכורה.

תשובה ח.

1. חייב שבועה היכא דהמשאיל אמר שאולה מתה והשוכר אמר שכורה מתה, ומסקינן דמתוך שנשבע שמתה כדרכה, מגלגלין עליו אף הא דשכורה מתה. וביאר רש"י, דלר' נחמן דאוקי לרישא במוד"ב, אף הכא י"ל דהיה מודה במקצת ומשו"ה חייב שבועה. והתוס' כתבו דלריב"א דליכא שבועת נאנסו, איירי בשבועת נאנסו מדרבנן. ואו דאף ר' יהודה יעמיד בב' פרות וכו' נחמן.
2. ר' אבא הסתפק בד' ספיקות א. באופן שמעיקרא שאל בבעלים ואח"כ שכר שלא בבעלים, האם אמרי' דהשכירות הוי מילתא חדתי ואינה מן המשכחה הראשונה אלא ע"י קנין חצר, או דלמא דכיון דאף השואל חייב בגו"א, השכירות הוי המשך השאלה. ב. באופן שמעיקרא שכר בבעלים ואח"כ שאל, האם הכא ודאי לא שייכי, או דלמא דכיון דלענין גניבה ואבידה אף מעיקרא התחייב, סגי בשייכא במקצת וחל עליו פטור בעלים ואח"כ שאל, האם הכא ודאי לא שייכי, או דלמא דכיון דלענין גניבה ואבידה אף מעיקרא התחייב, סגי מ"מ הכא י"ל דהשאלה הדרא לדוכתי. ולתוס' היינו באת"ל דמהני שייכי במקצת, האם אמרינן תרי שייכי, אבל אי לא מהני שייכי במקצת, כיון דהשאלה הדרא לדוכתי. ולתוס' היינו באת"ל דמהני שייכי במקצת, האם אמרינן תרי שייכי, אבל אי לא מהני שייכי במקצת, כיון דהשאלה לא שייכי בשכירות שלפניה, פשיטא דלא מהני. ד. באופן ששכר שאל ושכר, האם אמרי' דשאלה מפסקה, או דהדרא לדוכתי. ולרש"י לכאן הוא באת"ל דאמרי' שייכי במקצת. והתוס' כתבו דאינו מדרך הגמ', ובארו דהיינו אותו ספק הג', והכל להאי גיסא דמהני שייכי במקצת, האם תרי שייכי נמי אמרינן.
3. כתבו התוס' דאף דמשמע מדברי ר' אבא דשכירות ושכירות ודאי חשיבי המשך, אינו סותר מה דלמדנו לעיל גבי בעל בנכסי אשה, דהתם פשיטא לן דאתי שכירות בבעלים ומפסקי שכירות שלא בבעלים, משום דגזירת הכתוב היא דסגי בבעלים עמו אף באמצע.

תשובה ט.

1. העמידו או בעבד עברי, דאילו עבד כנעני דגופו קנוי והוי כיד בעליו, אין טעם שיתחייב השואל, הא לא יצא מיד הבעלים המשאיל. ואו דאיירי אף בעבד כנעני, ואיירי באומר לו הכישה במקל והא תבוא, דעצם ההקשה על פיו מחייבתו, ולתוס' הוא רק אם נמשך לתוך סימטא או צידי רה"ר. או דנימא דסגי אף במשיכה לרה"ר.]
2. היכא דנשאל הוא בעצמו ושאלו עבדו שיהיה במקומו, כיון דיד עבד כיד רבו, חשיב בעליו עמו.
3. איכא פלוגתא בגמ', דלדעת רב הונא רק אם התחיל להשתמש בחפץ אין המשאיל יכול לחזור בו. אבל עולא ור' אלעזר סברו דעל ידי המשיכה נקנה החפץ לשואל, ותו אין המשאיל יכול לחזור בו.
4. המשאיל חפץ של הקדש לחבירו, מעל המשאיל לפי טובת הנאה שבה, וכיון דיצאה לחולין ע"י המעילה יכול השואל להנות ממנו. ואיכא בתוס' ב' צדדים, האם כולה יצאה לחולין, ושרי להשתמש בה אף אחר ימי שאילתה, או דרק הנאת השימוש של הביקוע יצאה, ולאחר גמר השאלה אסור להשתמש בה.
5. בארו התוס' דלענין גיזברים דאינם סבורים שיוצא החפץ מרשותם, אף לאחר הביקוע אינו יוצא לחולין, והמבקע אחר המבקע נמי מועל, ורק אם יתנו לאחר שאינו גובר הוי מעילה. ובכלי שרת לעולם יש מועל אחר מועל, דאינם יוצאים לחולין ע"י מעילה.

תשובה י.

1. לענין דמזיק פטור ילפינן מתרומה חטא חטא. ומ"מ נהנה מן ההקדש איתרבי מקרא דתמעול מעל דאינו כתרומה.
2. לרש"י שמין הנוק אגב הקרקע ולא בפנ"ע, ועי"ז נפחת שעורו שהלקוח קרקע אינו מקפיד כ"כ על חסרון הפירות. ולתוס', שמן בית סאה הנאכל אגב קרקע ולא נתפרש שומתו (איכא מ"ד בס' סאין דוקא ואיתא מ"ד כל פעם בשישים ואיכא מ"ד תרקב בסי' תרקבים)
3. דלהכי בחביצא דמזדבן בהדידי במ"ט משלם לקולא מ"ט אף שכל חד וחד מזדבן כולו יחד בנ'.
4. דמוכיח מהא דנתנה ע"פ ארובה מעל כשדר תחתיה שו"פ ש"מ זה נהנה וזה אינו חסר חייב ש"מ דמדמי לה ואמרינן דהדר ביה מההיא וסבר דאין לדמותו.
5. לרש"י ביום השוק יפטרו עצמן בחבית שהרי נמכר בה' ובשאר יומי ישלמו ה' ולא חבית כיון שעכשיו אינו נמכר בה' ואומר הייתי מוכרו בה' ביום השוק אמנם אם היה לו ולא מכר א"א לטעון כן (ומנכי דמי בזרניתא וטירחא כפועל בטל) ולתוס' עד יום השוק יתן לו חבית ואח"כ א"א אלא ליתן לו דמים שאומר שעכשיו מפסידו להמתין עד יום השוק הבא והיינו דוקא כשלא היה לו ולא מכר דא"כ גלי דעתיה שלא היה מוכרו.

תשובה יא.

1. בטוען ברי וקיימא בחצרו לעולם מהני כשיש ספק לב"ד בלא טענותיהם וכן כשטוען שמא והוחזק מעיקרא בולד כמו המוכר במתני' דידן או בנתערב כההיא דבכורות אמנם בליכא דררא וטוען שהיא שלו לא מהני דהגודרות אין להם חזקה.
2. באיכא חזקת מהא קמא וטוענין שמא חולקים ובברי בברי נחלקו בגמ' דלרבה בר' הונא אמר סומכוס אפי' ברי וברי ולפ"ז מתני' כפשוטה. ולרבה מתני' דוקא בשמא ושמא אבל בברי וברי לא אמר סומכוס ולרשב"ם באיכא מוחזק וטוען ברי לכו"ע לא אמר סומכוס (וקשה ע"ז מהמניח).
3. כתבו התוס' דאף דיש חזקת מעוברת נגד חזקת מרא קמא. מ"מ סברו רבנן דאזלינן בתר המר"ק, משום דחזקת מעוברת גריעי נדהא ילדה לפניך.]

תשובה יב.

1. רב אוקים בדמי עבד גדול ודמי עבד קטן לרש"י במשלח ששלח השליח עם מעות לקנות ולא קנה ותובעו דמי עבד גדול ואומר דמי עבד קטן דאי בעבד מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו ועוד הילך הוא ועוד אין נשבעין על העבדים. ולתוס' מיירי במוכר ולוקח ובמקום שלא קונים בכסף עד שיכתוב שטר אי נמי שהתנו כן ביניהם ולשמואל בכסות עבד ומקשינן מה שטענו לא הודה לו ותריצין בדלייפי אלא דמשום דלא קתני כסות מוקמינן בעבד בכסותו ובדלייפי ואשמועינן זוקקין ומקשינן מידי זוקקים אשמועינן ותריצין דמיירי כר"מ דנשבעין על העבדים ובעבד גדול ועבד קטן וכמ"ד טענו חיטים והודה בשעורים חייב ובקטע לידיה דליאו הילך אלא דלא א"ש מצד הקרקעות דהתם לכו"ע אין נשבעין. ותריצין בעבד בכסותו ואתי לאשמועינן זוקקין דלא נימא דחד ענין הוא העבד והכסות.

2. דדרשינן בריבוי ומיעוט ולא בכללי ופרטי ולענין זה לא מקישים עבד לקרקע וכדי שאף על קרקע ישבעו צריך מיעוט נוסף.
3. אם אמר לו קוץ לאלתר הזיתים לבעל הקרקע. אם אמר לו קוץ מתי שאתם רוצה זיתים לבעל הזיתים ואם לא אמר אלא בסתמא אם עושים רביעית לסאה זיתים הוי חשוב ואין בעל הקרקע מוותר על זה אבל אם לא עושים כך הוי לבעל הזיתים. ומ"מ מחשבים הרביעית ללא דמי טרחא במסיקתן ועצירתן.

תשובה יג.

1. יחלוק, ובגמ' יש שיטה ב' דדוקא בתוך שלש אבל אחר שלש הכל לבעל הקרקע, כי אומר לאחר שלש איני צריך אותך, ומה שאני חולק תוך שלש כי בלעדיך יכולתי לזרוע מתחת ירקות, ושיטה אחת דאיירי אחר שלש, כי תוך שלש הכל לבעל הזיתים, שהרי אומר לבעל קרקע אם הייתה נוטע היה ערלה ודחינן לזה שהרי יאמר לו מה שאני חולק איתך אחר ג', זה בשביל שתחלוק עמי קודם ג', ובתוס': שלכן השארתי נטיעותיך, וגם אתה ידעת כן ועל דעת כן.
2. שאומר ר' יוחנן היום שהטעם שלא יכול לטול זיתיו זה משום ישוב א"י, כי פשטות היינו מבינים מטעם אחר, וגם על שקנסו את הלוקח שדה אבותיו כדי שתהא ברה בידו, צריכים לזה גדול שיאמר זאת, כי זה מילתא דחידוש.
3. אם עומדת ליטע ישלם כמו שהיה צריך לשלם לפועל, אך בלא עומדת, ידו של יורד על התחתונה, וישלם לו בעל השדה הפחות, או השבח או היציאה, וליטול הנטיעות מחלוקת אמוראים אם שומעין לו וטעמא דלא משום ישוב א"י או משום כחשא דארעא, ויש מחלוקת תנאים אם נחלקו בזה ב"ש וב"ה.
4. לתוך חורבתו הדין כמו בשדה, ולגבי אם אמר אטול אבני יכול, והחילוק כי אין בזה משום ישוב א"י שאיירי על נטיעות ואין כחשא דארעא, ובחור"ל גם בשדה אין אלא טעמא דכחשא.

תשובה יד.

1. בבית בעיירות יש חילוק דאם הגיע זמנו צריך להודיע ל' יום קודם אבל אם נכנס אחד מהל' יום לתוך ימות הגשמים אין יכול להוציאו דלא שכיח למיגר ביתא ובכרכים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים צריך להודיעו י"ב חודש כיון שכולם נמשכים לשם לא שכיח למיגר ביתא, ובחנניות בין עירות ובין כרכין י"ב חודש כיון שכולם צריכים לפרוע חובן ואם ילך לא ידעו להיכן הלך, ובחנות של נחתומין וצבעין ג' שנים מפני שהקיפן מרובה.
2. קידש אשה ונתנה לו מקום להכניס ואח"כ גירשה והיא הלכה ולקחה את שכרה מיניה וביה והוציאה את הכל לשביל, ופסקו כגמולו ישיב לו בראשו כאשר עשה כן יעשה לו, דלא מיבעיא דקיימא לאגרא, אלא אפי' בדלא קיימא יכולה לומר לכו"ע ניחא לי לאגורי ולך לא ניחא לי.